

สาร การศึกษา

นอกโรงเรียน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ

ฉบับที่ 291 ประจำปีกษ ๓๗

เดือน มีนาคม 2523

ปลุกปั้นเขตพันธุ์ไอศูต

และพันธุ์ มันแดงต้อนรับ

ฤดูฝน

มันเทศเป็นพันธุ์ไม้เถาใช้หัวเป็นอาหาร เป็นพืชที่รู้จักดีของคนทั่วไป มันเทศสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย เป็นอาหารจำพวกแป้ง ให้ประโยชน์ในการสร้างพลังงานแก่ร่างกาย มีด้วยกันหลายพันธุ์ แต่พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากได้แก่ พันธุ์โอบกุดหรือชาวบ้านเรียกว่า มันเทศหัวโตและพันธุ์มันแดง เพราะตลาดต้องการมากและมีราคาดี ซื่อขายกัน กิโลกรัมละ 4 - 5 บาท

มันโอบกุดหรือมันเทศหัวโต มีลักษณะหัวโตค่อนข้างกลม ผิวเปลือกเรียบสีน้ำตาลอมส้ม เนื้อในสีเหลือง เถาเป็นสีเขียว ใบมีลักษณะคล้ายใบโพธิ์ ไม่มีหยัก ใบอ่อนตรงส่วนยอดมีสีเขียวเข้ม เช่นเดียวกับใบแก่ ตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บหัวใช้เวลาประมาณ 4 เดือน และให้ผลผลิตประมาณ 3,500 กิโลกรัมต่อไร่

มันแดง หัวมันมีลักษณะผิวเรียบเปลือกแดงเนื้อในสีขาวนวล เถามีสีค่อนข้างแดง ใบเป็นแฉกสามแฉก ใบใหญ่และสีเขียวเข้ม ก้านใบและเส้นใบมีสีม่วงเข้ม อายุตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บหัวได้ใช้เวลาประมาณ 3 เดือนเศษ ให้ผลผลิตประมาณ 3,000 กิโลกรัมต่อไร่

มันเทศมักปลูกกันในดินฤดูฝน แต่ก็มีผลเสียได้เหมือนกันถ้าฝนชุกเกินไป คือ ทำให้หัวมันเน่าเสียได้

การปลูกมันเทศพันธุ์โอบุคและมันแดง
อาจปลูกได้ในร่องสวน ในไร่ หรือในแปลง
นาที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปีก็ได้

การเตรียมดินปลูก ขุดดินหรือไถคราดดิน
ตากแดดไว้สัก 5 วัน เก็บวัชพืชออกให้หมด
แล้วไถคราดให้ร่วนซุยอีก 1-2 ครั้งหาปุ๋ยคอก
มาใส่ให้ทั่ว ยกเป็นร่องสี่เหลี่ยมผืนผ้าตาม
ความยาวของพื้นที่ให้สูงประมาณ 1 ศอก
กว้างครึ่งเมตร ถ้าปลูกบนที่ราบในไร่น้ำไม่
ขังก็ไม่ต้องยกร่องเพียงแต่ทำร่องเป็นแนวให้
ปลูกขนานกันกว้างครึ่งเมตร เพื่อสะดวกใน
เวลากำจัดศัตรูพืช รดน้ำและขุดหัวมันจะได้
สะดวกขึ้น

การปลูกมันเทศใช้ลำต้นหรือเถาปลูก
จะลงหัวได้เร็วกว่าใช้หัวมันเทศปลูก

ใช้เถาปลูก ให้ตัดเถาโดยตรงหลังจากเก็บ
เกี่ยวแล้วหรือตัดเอาจากเถามันพันธุ์ที่ปลูก
เอาไว้ควรเลือกเอาเถาที่สมบูรณ์และไม่แก่
จนเกินไป ใช้มีดคมตัดตัดจากส่วนยอดเข้าไป
ประมาณคืบกว่า ๆ พยายามรักษาส่วนยอดไว้
อย่าให้ขาด แล้วนำไปปักลงในแปลงที่เตรียม
ไว้

หรือใช้เถาไม้ที่แก่ซึ่งได้จากการเก็บเกี่ยว โดยตัดจากส่วนยอดเข้าไปก่อนละหนึ่งคืบกว่าๆ ริดใบให้เหลืออยู่เพียง 2-3 ใบนำไปชำใน แปลงที่ใช้เพาะชำเสียก่อน จนออกรากและ แดงยอดดีแล้วจึงตัดยอดไปปลูก

การปลูกให้ปักเอาเถาหรือยอดมันลงไป ในพื้นดินลึกพอควรประมาณ 3-4 นิ้วฟุต ให้ หัวท้ายเถาโผล่เหนือดิน ระยะระหว่างต้นหรือ หลุมและระหว่างแถวห่างกันประมาณ 1 ศอก

ระยะแรกปลูกควรรดน้ำทุกวันในตอน เย็นประมาณ 15-20 วันเถาไม้ก็จะลงรากแตก ใบแข็งแรงแล้วก็ไม่ต้องรดน้ำอีก

มันเทศหลังจากปลูกแล้วประมาณเดือน เศษถึงสองเดือน ต้องหมั่นตลบเถาให้เข้าไป อยู่ในร่องปลูกเสมอ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ เถาไม้ไปแทงรากนอกร่อง รากจะกลายเป็น หัวมันเล็ก ๆ ทำให้หัวมันที่โคนต้นมีขนาดไม่ โต ถ้าเถาไม้มีมากก็ตัดออกเสียบ้างเพื่อไม่ ให้กินอาหารมาก มันจะลงหัวโตสมบูรณ์ขึ้น และได้ผลผลิตมาก

การใส่ปุ๋ยจะใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยเคมีก็ได้ หลังจากปลูกไปแล้วประมาณ 2 เดือนเศษ

ใช้เสียมพรวนดินรอบ ๆ เสียก่อน จึงเอาปุ๋ย
ใส่ลงไป ปุ๋ยเคมีที่ใส่มันเทศใช้สูตร 13-13-
21

ปลูกมันเทศปลายฤดูฝนก็หมดปัญหา
เรื่องหัวมันเน่า แต่ก็ยังมีศัตรูที่มารบกวนมัน
เทศที่ควรกำจัดได้แก่แมลงเต่าลายกัดกินใบ
ทำให้ต้นโตช้า หัวมันไม่โต ควรใช้ยาแลนเนท
อาไซดริน เซฟวิน 85% และออลดีรินพ่นฉีด
ใบเมื่อมีอายุได้ 2 เดือนครึ่ง หรือเมื่อมีแมลง
นี้ระบาดกินใบ

มักจะพบหัวมันเทศเป็นรูแคะแกระ
มีกลิ่นเรียกว่า “แมงกิน” มีกลิ่นไม่ชวนกิน
และมีรสขมขึ้นทั้งนี้เกิดจากตัวหนอนของแมลง
ปีกแข็งไซเข้าไปกัดกินหัวมัน จนภายในหัว
มันเป็นแมง เราควรกำจัดมันโดยใช้ยาออล-
ดีรินรดหรือพ่นโคนต้นประมาณ 3 ครั้ง ครั้ง
แรกเมื่อมันอายุได้ 1 เดือน ครั้งที่สองเมื่อมัน
อายุได้ 2 เดือนครึ่งและครั้งที่สามเมื่อมันอา-
ยุได้ 3 เดือนครึ่ง

ในการใช้ยาดังกล่าวต้องใช้ในอัตรายา 1 ส่วนต่อน้ำ 400 ส่วนหรือยา 1 ช้อนแกงต่อน้ำหนึ่งปีบ เมื่อพ่นฉีดยานี้ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำในสลากอย่างเคร่งครัด

การขุดเก็บหัวมันเทศทั้ง 2 ชนิดนี้ให้ขุดได้เมื่อมีอายุได้ 4 เดือนและ 3 เดือนเศษตามพันธุ์ของมันอย่าปล่อยให้มันแก่เกินไป มันจะเป็นเสียเนื้อไม่เหนียว

ใช้สองง่ามขุดตามโคนหลุมต้นมันงัดหัวมันขึ้นให้หมดทั้งแปลงก่อนแล้วจึงเก็บหัวมันบรรจุแข่งที่หลัง ถ้าที่ดินเหนียวดินจะติดหัวมันให้ล้างให้สะอาดก่อนนำไปเก็บควรเก็บไว้ในที่โปร่งไม่อับ

(เรียบเรียงจากเอกสารของกรมวิชาการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
